

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 39.

Lysingsprisur fyri pøttireglur: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 2. og 4. síðu. Við stórra lysingum fæst
avsláttur í prisinum.

Tírsdag hin 29. septembir 1931.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður hildið á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrivstovuini. Telf. 143.

5. árg.

Tandlæge BREND
træffes 11-5. Telf. 114.

Læs, tænk og handl.

Hr. Redaktør! De bedes venligst give Plads for efterfølgende:

I »Dimmakætting« for i Lørdags staar der en Opfordring fra en Fisker til sine Kolleger.

Paa given Anledning føler jeg Trang til at offentliggøre min Mening om den Krise-Tilstand, som i Øjeblikket viser sig at trænge ind i hvert Hjem. Desværre er det altfor sandt, hvad Fiskeren i »Dimmakætting« anfører. Vi mangler Mænd, som kan gaa i Spidsen for vor Forening (Fiskimannafelagið). At finde de rigtige Mænd er ikke saa let, men det er kun simpel Pligt, at enhver Fisker efter sin Evne maa hjælpe vore ledende Mænd i Fiskimannafelaginum til at finde det bedste Resultat af vort Arbejde.

Som der før er anført i »Dimmakætting«, ligger den største Part af vores Fisk usolgt, og ligger saaledes vort Arbejde og Fortjeneste for hele Aaret uden Valuta. Men Fiskimannafelagið bestaar af en Sammenslutning af Arbejdere. Det er en Selvfølge, at vi kunde have lettere Adgang til at sælge vor Fisk til andre lignende Sammenslutninger, f. Eks. Brugsforeninger i forskellige Lande. Om vi ikke fik solgt hele vort Parti paa en Gang, da kunde vi sagtens faa sluttet Kontrakt med saadanne Brugsforeninger, og kunde vi ligeledes sagtens faa laant Penge paa vor Fisk; thi vi er netop for Øjeblikket saa godt stillede, at vi har en socialdemokratisk Regering, som altid er villig til at række færøske Fiskere en hjælpende Haand. Vi behøver heller ikke at lade Rederne sælge vor Fisk; dette kan vi gøre selv. Og saa faar vi da den Pris, som os tilbydes, uden at der bliver klippet eller skaaret nogle Hjørner af.

Vedrørende at udsende Agenter til Udlandet er dette selvfølgelig ret at gøre; thi hvad gør ikke alle Grosserer og Fabrikker i større og mindre Stil? Hver eneste een har Mænd ude for at arbejde og sælge sine Varer, og uden Tvivl er dette ret og vil lønne sig. Og disse Fabrikker og Grosserer nøjes

Dansk Serum-Gave til Kina.

Koleravaccine til 100,000 Mennesker. - Danmarks Regerings Forsøg paa at hjælpe det haardt ramte Land.

Over hele Verden har man med Gru og Bestyrtelse læst om de frygtelige Oversvømmelser i Kina, hvor ca. 2 Millioner Mennesker er druknet og endnu flere er blevet husvilde. Som altid, hvor der er Tale om store Naturkatastrofer og Krige, følger Pestsygen efter, og den kinesiske Regering er ikke i Stand til at dæmpe op for denne ny Katastrophe.

Den danske Regering har i den Anledning foretaget et Skridt, som vil skabe Anerkendelse ogsaa udenfor den kinesiske Nation. Efter Samraad med den danske Gesandt i Kina, Henrik Kauffmann, har Regeringen som et Udtryk for Danmarks Deltagelse i Ulykken tilbudt Kinas Regering et betydeligt Kvantum Koleravaccine, som vil kunne yde det betydelige med Hensyn til Bekæmpelsen af de truende Epidemier.

Hjertelig Tak fra Kinas Regering.

Det telegrafiske Tilbud blev omgaaende besvaret af den kinesiske Finansminister Soong, der er Formand for Hjælpekomiteen, og Svaret var en hjerteligt formet Tak for Tilbudet, der andrager 1000 Flasker Vak-

cine, som kan anvendes til ca. 100,000 Personer.

Paa Statens verdenskendte Seruminstitut har man i den Anledning faaet ekstraordinært travlt. Direktøren, Dr. Th. Madsen, som for et Aars Tid siden berejste Kina i sin Egenskab af Formand for Folkeforbundets Sundhedskommission, har sat fuld Kraft paa Arbejdet, og paa Institutet haaber man at have hele Leverancen færdig om nogle Dage.

Kolera i Kødsuppe.

Serumet fremstilles paa sædvanlig Maade, idet Koleravaccine og Tyfusbakterierne lægges i Kødsuppe, hvor de yngler stærkt. Naar man har tilstrækkelig mange Bakterier, dræbes de ved at blive lagt i en stærk Karbolsopløsning, og naar alt Liv er udsukt, blandes Bakterielignene med en Væske og aftappes, paa Flasker. Væsken danner en stærk og virksom Modgift og gør de Mennesker, paa hvem den indsprøjtes, uimodtagelige for Sygdommen.

Flaskerne sendes i sikre Kasser over Rusland med den sikrings Bane og indskibes i Wladivostok, hvorfra de gaar direkte til Kina.

ikke alene med at udsende Agenter, men hvor megen Kapital ofrer ikke disse i Reklame for sine Varer: i Hundrede Tusendvis, ja endog i Millioner Kroner. Ogsaa Stater i forskellige Lande yder store Summer dertil.

Hvis de færøske Fiskere vidste og kendte Forskel paa, hvad Lagtinget gør og andre Lande gør for at oparbejde Erhvervslivet, vilde Fiskerne handle paa samme Maade som Cromwell: Gaa ind i vort Lagtingshus og faa fejlet alle disse Mænd ud, og aldrig mere vilde en eneste af de nuværende Lagtingsmænd komme indenfor Lagtingets Døre mere.

Fiskerne overlader blindt hele sin Fangst over til Rederne, Rederierne igen til Grossererne, Grossererne til Detailisterne, Detailisterne igen til Forbrugerne, og alle disse skal tjene og tjene godt, og hvem der tjener mindst, er os Fiskere.

Hvortor skal vi have alle disse Mellenhandlere. I andre Lande tager Producenterne sig sammen og sælger direkte til Forbrugerne og sparer saaledes det halve af Udgifterne, som

Producenterne er berettigede til at faa.

Dette her er ikke noget nyt; saaledes arbejdes der over den ganske Verden, undtagen paa Færøerne, endskønt vi har saa let at komme ind i de samme Forretningsforhold, som de andre Nationer.

Vi hører med til et godt socialt, kultiveret Land, som er en af Verdens bedste socialordnede Nationer. Vi har blot at følge i Danmarks Kolvand, og vi vil uden Vanskeligheder finde Stotte hos Danskerne baade økonomisk og materielt.

Jeg vil foreslaa, at vi uden Ophold sender en Mand ned til Danmark for at forsøge at sælge vor Fisk. Vedrørende Udgifterne som dette vil koste, saa kan sagtens Fiskimannafelagið udrede disse, og Fiskimannafelagiðs Penge bliver aldrig bedre benyttede end i dette Øjemed.

Med Tak for Optagelsen.

En anden Fisker.

Tollur.

Eitt brotsverk, ið elvur brotsverk og oyðir tey minni múgvandi.

Tollbylgjurnar bróta hátt um landa í hesum døgum, serliga vegna tilboðið frá donsku stjórnini. Sambandsblaðið er avgjort ímóti, at nakar tollur verður lagdur meira á tann føroyska fiskimannin. Tað er rætt av sambandsflokkinum at hugsa soleiðis, og skuldi einki verið at sagt hartil, tá ein órættvisari innlaga neyvan finnst enn tollur. Men grundin til at sambandið setur fótur í spenn móti øllum sum eitur tollur, man ikki vera av kærleika ella tilikum vøkru kenslum til tann føroyska fiskimannin, heldur man aðalorsakin vera tann, at royna at forða fyri, at lótingið skal taka við tilboði Dana. Gandaróðini hjá sambandinum, »det nuværende«, vísa tíðuliga og greitt á, at longur enn komið er, skal ikki farast, kosta hvat tað kosta vil. — Føroyar eru eitt amt í danska ríkinum, har má einki broytast.

Sambandið hevur allar dagar, eins og revurin, havt meira enn eina smogu til holuna, og smogin, ið nú verður nýtt, er kærleikin til tann fátæka, ein kærleiki sum hevur verið nakað blandaður til tíðir og kanska ikki minnst nú. Tá sambandið ikki kann ganga við til meira tollinntøkur til lótingið, er so sambandsflokkinur villigur til at ganga saman við javnaðarmonnum fyri at fremja tey mál, javnaðarmenn seta í staðin fyri tollspurningin, t. d. landshandil? Ella er tað so at fata, at sambandið setur fótur í spenn ímóti øllum, sum gongur út um »det nuværende«, hvussu gagnligt tað enn vil vera? —

Her skal ikki sigast, at sambandsflokkinur ger slíkt, men tað kann altíð hugsast, eftirsum sambandsflokkinur als ikki er sicut at fremja fyriliggjandi mál, og sjálvandi er ein tann besta smogholan at sleppa sær burtur frá tilboðinum tann, at tollur rámar tey fátæku harðast, hvat í og fyri seg er fullkomuligur sannleiki. Men er tað ikki at gera teimum fátæku eina bjarnatænastu at fara fyri, at okkara lóting fer fleiri inn-tøkur á ein rættvísan hátt? — Tað tykist so. — Á hvønn hátt skal tað almenna styðja gomul og sjúk, fiskivinnu og landvinnu, um so er, at tað almenna ongur inn-tøkur hevur? Eru nakrar finar kenslur í tí, at vísa gomlum og sjúkum til privatar álmissur? Ja, ein má væl spyrja og tað

av røttum. Sambandið nektar fyri øllum, sum kann geva Føroyingum pening í kassan; nektar fyri, at jarðaskatturin skal í lótingið o. s. fr. Sjálvandi nektar sambandið fyri landshandli við ymiskum vörum. Um so ikki er, tá komið sambandið í fylgi við javnaðarmonnum fyri at uppbyggja, ikki við tolli — tað eru vit á einum máli um — men við málum, ið kunnu fremjast við at ganga tær av javnaðarmonnum ávístu gøtum.

Sambandið átti at komið. —

Undir veraldarbardaganum (1914—18) bar ein ofta í botuflaka fyri eitt ella annað út yvir tað náttúrliga, at kríggj gjørdi tað og tað, alt var gott í kríggstíð o. s. fr. Sjálvstýrisflokkinur hevur ikki gloymt hesu sniglopini, ið so ofta vóru nýtt fyri at bota um eitt ella annað, ið skeiðt var. Vit eru neyddir at ganga tollvegin, sigur sjálvstýris-høvdingin, og blaðið fylgir trúligani eftir. Tað eru so ringar tíðir, so vit mega hækka tollin á hasum og hesum, sigur høvdingin — og sveinarir eru ikki seinir at prógva sannleikan í danska orðatakinum: »Som Herren saa hans Svendes. At tær ringu ríðirnar skulu kunna vera botuflaki fyri at fáa meira toll inn á tað føroyska fólk, er bæði grátligt og láturligt. Slíku hopisleysu mosni skal ein leita leingi eftir; og sjálvstýrisins oddamenn mega væl vera vítandi um, at tað teir her fara fram sum botuflaka fyri teirra hjartamál — tollmálið — man vera heldur gátuført at fata hjá hugsandi fólk.

J. Patursson roynir at káva eitt sindur útyvir og vísa á, at oll lond hava meira ella minni toll, men J. Patursson og birðmenn hanns gloyma, at tað júst er tað ringa við einari óndari gerð, at hon stoðugt má bera ringar fruktir og stoðugt elva nýggj brotsverk. Fyri tí um tey mentaðu londini einaferð í tíðini gingu við til at nýta tollhátin fyri at fáa pening í ríkiskassan, er tað ikki einstýðandi við, at Føroyingar skulu gera eins tað sama. Tollur og mentun hevur einki við hvørt annað at gera, vit kunnu vaksa í mentun uttanum toll; tákíð er at vinna tí almenna inntøkur, og tað kann gerast uttanum tollin, ið bert er ein byrða á herðum smámannna.

Hinum almenna frýtur kapital, heldur »Tingakr.« fram. Hettar er rætt, og skal tað almenna gera nakað, so má kapitalur til. Men tollur er ikki ein grund-

*) Schiller.